

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ivsti Rycqvii Canonici Gandavensis, Civis Romani, De
Anno Secvlari Ivbileo Syntagma**

De Rycke, Josse

Antverpiae, 1624

Capvt XXIII. Vti Roma omnium Gentium Mater, ita & Romana Ecclesia.
Anno Solenni id maximè apparere. Orbis Principatus quare olim hodieq[ue]
hic positus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64507](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64507)

Eius item Ritus Concilium Loadicenum cap. XVII. D. Ambrosius Serm. VIII. D. Augustinus lib. XX. de Ciuit. Dei cap. VIII. Acta Gregorij Magni Pontif. Sidonius in Epistolâ ad Claudianum Mamertum, & alij quamplurimi disertè mentionem fecere.

CAPVT XXIII.

Vti ROMA omnium Gentium Mater, ita & ROMANA ECCLESIA. Anno Solenni id maximè apparere. Orbis Principatus quare olim hodieq; hic positus.

Orbis compendium.

VRBS DOMINA meritò τῆς διασπῆ-
 νης ἰστορικῆ ἀ Polemone Sophistâ
 quondam appellata, à M. Tullio,
 Modestino I. C. aliisque commu-
 nis Patria dicta, benigno ac blan-
 do sinu omnium Nationum populos ad se ve-
 nientes semper excepit ac fouit, nemini nouer-
 ca, omnibus æqua nutrix & parens, iis etiam
 quos hostes paullo antè habuerat Ciuitatis suæ
 iure benignissimè communicato. Quare iustif-
 simè à Rutilio Numatiano prædicatur isto
 Elogio:

in Itinerario.

*Fecisti Patriam diuersis gentibus vnâ,
 Profuit iniustis Te dominante capi:
 Dumq; offers victis proprij consortia iuris
 Vrbem fecisti quod prius Orbis erat,*

Et

Et à suauissimo Poëtâ Claudiano, in Panegyri
ad Stiliconem:

*Hac est in gremium victos qua sola recepit
Matris non Domina ritu, ciuesq; vocauit
Quos domuit, nexuq; pio longinqua reuinxit.
Huius pacificis debemus moribus omnes
Quod veluti patriis regionibus utitur hospes,
Quod sedem mutare licet, quod cernere Thulen
Rursus, & horrendos quondam penetrare recessus.
Quod bibimus passim Rhodanum, potamus Orontē,
Quod cuncti gens vna sumus.*

Sanè quemadmodum magnus ille terrarum
Oceanus omnes fluuiorum ac fontium origines
ad se trahit, maior tamen non fit; ita VRBS RO-
MA, gentium Parens ac Victrix, amplitudine suâ
immensâ, cum vniuerso Orbi ciuitatis com-
mercia, ac Legum suarum iura, morumque cul-
tum, esset impertita; vix augeri inde vel minui
Maiestatem suam sensit. Orbis namque simula-
crum in se complexa, omniumque Gentium
hominibus infessa, Imperij tanti capax fuit, nul-
lis Terrarum limitibus circumscripti. De hac
promiscuâ & innumerâ Antiquæ Urbis multi-
tudine præclara Scriptorum Veterum testimo-
nia sunt: illud inprimis Senecæ Sapientis in *Con-
solatione ad Elbiam: Adspice hanc frequentiam, cui
vix Urbis immensa tecta sufficiunt; maxima pars
illa turba Patriâ caret, ex Municipiis & Coloniis
suis, ex toto denique terrarum Orbe confluxerunt.*
illud quoque Aristidis Sophistæ in *Encomio Vr-
bis*, vt Carteromachus vertit: *Quod verò suis fini-
bus, regionibusq; ciuitas quæpiam est, idipsam est
ROMA vniuerso Orbi, quasi communis Vrbs Pro-
uincia*

*vincia totius. Nec minùs magnificè quàm verè,
de eadem Urbis multitudìne, Athenæus: Επι-
λείποι δ' αν γε εχ ημερα μια, εξαρθμεναι τας εν τη
ΡΩΜΑΙΩΝ ερανο πολει αριθμεναι πολεις. αλλα πα-
σαι αι κρατα τον ενιαυτον αριθμεναι δια το πληθος.
Και γαρ όλα εθνη αβρωας αυτοθι συνωκισαι, ως το Καπ-
παδοκων, και Σκυθων, και Ποντικων, και άλλων πλειον.
Quæ Latinè sic reddidit Dalechampius: Recen-
sere me conantem quot opida Urbis caelestis ROMAE
ambitus contineat, ob eorum multitudinem non uni-
ca tantum dies defecerit, sed quotquot annum consi-
ciunt. Quandoquidem in eâ Vrbe gentes etiam tota
habitant, vt Cappadoces, Scythæ, Ponti nationes,
& alia complures. Quo in loco ne cuiquam malâ
fide verlatus videar, significandum duxi in his
verbis: εν τη Ρωμαίων ερανο πολει Ρώμη, nomen Ρώμη
à me expunctum, quod ab aliquo glossas scri-
bente intrusum videbatur: vt cordatiori etiam
cuique sic visum iri, nullatenùs dubito. Magni-
ficum verò illud επιφώνημα quod ab Athe-
næo verbis suprâ dictis subiungitur: ετοι εν παντες
ο σύμπας δήμο της οικουμένης. Omnes igitur isti
omnis terra habitabilis multitudo est. Lucanus et-
iam egregiè, more suo, de tantâ Urbis multi-
tudine:*

Pharsal.

———— Generis quò turba redacta est
Humani? toto populi qui nascimur Orbe
Nec muros implere viris, nec possumus agros:
VRBS NOS VNA CAPIT.

*Reginam
Vrbem,*

Idem alibi την βασιλεύσαν πόλιν dicit,
———— populis, victisq; frequentem
Gentibus, & generis, coëat si turba, capacem
Humani.

Causæ

Caussæ tanti in Urbem concursus, præter Imperij diffusam apud omnes reuerentiam, istæ præsertim à Scriptoribus adferuntur: Necessitas officij publici, Honorum assequendorum spes, Legatio suscepta, Liberalium studiorum cultus, Industriæ aut Ingenij fiducia, latam illhïc ostendendæ Virtuti nacta materiam, Urbis splendor, luxus, opulencia, Spectacula, ciuium & Principum virorum Humanitas, olim quoque Romano cælo velut diuinitus infusa, quam qui gustâssent velut *Lotophagi* in Vrbe fixi remanebant; aliæque res, prout varia hominum studia aut ingenia fuerunt. Nihil tamen æquè, (vt humanum genus curiosum, & voluptatum est auidum) multitudinem Urbanam adauxit, quàm Spectaculorum, aut Solennium, ex quauis caussâ indictorum, frequentia & magnificentia. Ouidius id indicat vbi de Triumpho Cæs. Germanici:

*Gratia, Fama, tibi, per quam spectata Triumphi
Incluso mediis est mihi pompa Getis:
Indice te didici, nuper visenda coisse
Innumeras gentes ad Ducis ora sui:
Quæq; capit vastis immensum mœnibus Orbem,
Hospitiis ROMAM vix habuisse locum.*

Suetonius etiam de Ludis Cæsarianis capite, vt vulgò partiuntur, XXXVIII. sic habet: *Ad quæ omnia Spectacula tantum vndique confluit hominum, vt plerique aduena, aut inter vicos, aut inter vias, tabernaculis positus, manerent: ac sæpè præ turbâ elisi exanimatiq;: inter quos duo Senatores.* Ammianus Marcellinus de CONSTANTII CAES. in Urbem ingressu: *Inde cum se vertisset ad ple-*
bem,

*Seneca Cæs.
ad Elbiam.
Iunen. Sat. 3.
Ammian. lib.
19. & alij.*

2. de Poeta.

lib. 16.

bem, stupebat quâ celeritate omne, quod ubique est, hominum genus confluxerit Romam. Turgidus quidem ille Scriptor interdum, & ὑπερβολικὸς fateor; sed numquid hisce paria ex Athenæo, Lucano, Ouidio, antea attulimus? De multitudine ad FLAVIORVM CAESARVM Spectacula confluente notissima sunt quæ Statius Papinius in Siluis, Martialis in Epigrammatum Præludiv, Iuuenalis Sat. III. atque alij illorum temporum Scriptores prodiderunt. Ea certè tam prodigiosa fuit, vt Martialis velut attonitus exclamauerit:

Quæ tam seposita est, quæ gens tam barbara,

CAESAR,

Ex quâ spectator non sit in Vrbe tuâ?

Venit ab Orpheio cultor Rhodopeius Hæmo,

Venit & epoto Sarmata pastus equo:

Et qui prima bibit deprensi flumina Nili,

Et quem suprema Tethyos vnda ferit:

Festinanit Arabs, festinare Sabæi,

Et Cilices nimbis hic maduere suis:

Crinibus in nodum tortis venere Sicambri,

Atque aliter tortis crinibus Aethiopes:

Vox diuersa sonat, popularum vox tamen vna est,

Cùm verus Patriæ diceris esse Pater.

Quod elegantissimum Epigramma ego quondam Romæ positus, perspectis Longinquarum Gentium ad PAVLLVM V. PONT. MAX. Legationibus, inque iis Antiquæ Urbis Maiestatem velut ob oculos positam contemplan, *παροδῶν* ita conuertebam:

Quæ tam seposita est, quæ gēs tā distita, PAVLLE,

Ex quâ Legatus non sit in Vrbe tuâ?

Venit

Venit ab extremis Libya submissus arenis

Hinc, vbi longæuus pondere nutat Atlas:

Venit ab Inachiâ numerosus Perside cultor,

Venit odoratâ missus ab Armeniâ:

Et qui Sarmaticis armatus colla sagittis

Prouocat hostiles ad fera bella Getas:

Aurea vix notos tibi subdidit India ciues,

Et tremit imperiis vltima terra tuis.

Dispare voce sonant; cunctorû vox tamen vna est,

Vnum dum cunctis diceris esse caput.

Vnum certè cunctis spectabile caput ROMANVS PONTIFEX illius ECCLESIAE quæ velut *Lucerna in monte posita*, aut *pulchra vt Luna*, *electa vt Sol*, *formosa vt Aurora consurgens* ab omnium gentium hominibus, in Spiritu sancto congregata, vnica spectatur & colitur. De quâ Ecclesiæ, eiusque in terris Capitis conspicuâ Monade diuinè olim dictum ab Optato Mileuitano: *Igitur negare non potes [ô Donatista] scire te in VRBE ROMA PETRO primò CATHEDRAM EPISCOPALEM esse collatam, in quâ sederit omnium APOSTOLORVM CAPVT PETRVS, vnde & CEPHAS appellatus est; in quâ VNA CATHEDRA VNITAS AB OMNIBVS SERVARETVR: ne ceteri Apostoli singulas sibi quisque defenderent, vt iam Schismaticus & Peccator esset, qui contra singularem Cathedram alteram collocaret.* Neque aliâ sanè de causâ Diuinâ olim Providentia totum pænè Terrarum Orbem sub vnus Urbis dominatione constrinxit, nisi vt verâ postmodum accedente Religione, sub vnus Pacis fœdere gentes omnes continerentur. Quâ in re eximium illud & verè magnum, à

LEO-

Serm. 2. de
SS. Apost.

LEONE illo MAGNO, testimonium producam: Isti sunt [PRINCIPES APOSTOLI] qui Te, Ô ROMA, ad hanc gloriam prouexerunt, ut Gens sancta, Populus electus, Ciuitas Sacerdotalis & Regia per sacram B. PETRI sedem CAPVT ORBIS effecta latius præsideres religione Diuinâ quàm dominatione terrenâ. Quamuis enim multis aucta victoriis ius Imperij tui terrâ mariq; protuleris, minus tamen est quod tibi bellicus labor subdidit, quàm quod Pax Christiana subiecit. Dispositio namque diuinitus operi maximè conueniebat ut multa regna vno confœderarentur Imperio, & eundem peruios haberet populos prædicatio generalis, quos vnius teneret regimen ciuitatis. Et ibidem iterum: Beatissimus PETRVS, PRINCEPS APOSTOLICI ORDINIS, ad Arcem Romani destinatur Imperij, ut lux Veritatis, quæ in omnium gentium reuelabatur salutem, efficacius se ab ipso capite per totum Mundi corpus effunderet. Cuius autem Nationis homines in hac tunc Vrbe non essent? aut quæ vsquam gentes ignorarent quod ROMA didicisset? Quibus pænè gemina scribuntur apud Aratorem in Actis:

St. 2. Rip. Ap.

PETRVS in ECCLESIAE sacro corpore
Princeps;

Romam intelligit.

Hæc turrata caput Mundi circumtulit oris
Conueniunt meliora sibi, speculentur ut omnes
Terrarum domina fundata cacumina SEDIS.

fortè leg.
hæc præses
aræ.

Gentibus electus PAVLLVS sine fine Magister,
Aequius his Præses oris diffundit habenas,
Quæ gentes prælata monet, quodq; intonat isthic
VRBIS cogit honor subiectus ut audiat Orbis.

Venustissimum certè illud quod ab eodè Poëtâ in eundem sensum dicitur:

Duo

— Duo LUMINA MVNDI

Deuenisse simul, tamisq; è partibus vnum

Ibidem.

Delegisse locum per quem sua sidera iungant.

Pari ratione D. Chrystostomus, Principes Apostolorum, binos Urbis oculos, & geminas Mundi Lampades dixit, inter alias piissimas & elegantissimas comparationes. Illa ergo Ciuitas quasi fataliter ad dominandum Christianis etiam Populis electa, quæ à Poëtâ quondam suo vaticinante audiuit:

in c. 16. ad Rom.

Tu regere imperio populos, ROMANE, memento:

6. Aeneid.

Hæ tibi erunt artes, Pacisq; imponere leges,

Parcere subiectis, & debellare superbos.

Et à peregrinâ virilis enthufiasmi feminâ:

Erinnis poëtriâ.

Σοὶ μόνῃ προέβισα δίδωκε μοίῃ

Κῦδος ἀρρήκτω βασιλῆϊοι ἀρχᾶς,

Ὅφρα κοιρανῆϊον ἔχουσα κάρτε

Ἀγεμοίνης.

Quod Lipsius Latino carmine sic expressit:

in Admirandis.

Nam dedit sola tibi cana Parca

Regium sceptrum minimè atterendum:

Vt potens rerum domineris vna,

Impertesq;.

Populi igitur Sanctioris huius Imperij legibus

caelestem Romanorum Urbem.

adstricti merito τῆς Ῥωμαίων ἐργασίας, quæ nunc,

— quicquid non possidet armis,

Prosper.

Religione tenet;

Anno Romano Solenni eâ frequentiâ inuisere solent, quæ videntibus stuporem, Sacris ipsis dignitatem, Deo ac cælestibus lætitiâ & voluptatem affert. Cui sacræ frequentiæ illud olim à Rege Prophetâ velut decantatum est: Omnes

Psalms. 46.

gentes plaudite manibus, iubilare Deo in voce exulta-

K

tionis.

Psal. 65.

*tionis. Item illud : Iubilare Deo omnis terra, psal-
mum dicite nomini eius, date gloriam laudi eius.
Quidni enim plaudat manibus, & iubilet, Flos
Christiani Orbis in vnum locum collectus, cum
non in vnâ gente, vel populo, vt quondam
apud Hebræos; sed in vniuersum terrarum or-
bem publicetur Annus veræ Libertatis ac Re-
missionis: Annus Deo & hominibus acceptus,
Satanæ formidabilis, Impietati exitiosus? cum
Iustis pietatis suæ merces accrescit, Iniustus, si
conuersi fuerint ab impietate suâ, pax & venia
conceditur? cum Deo ac Diuinis honor addi-
tur? cum Ecclesiæ, quæ in igne est, cælestis Pa-
triæ spes certa tribuitur? denique ea omnia ho-
minibus conceduntur queis nec animus maiora
optare, nec cælestis beneficentia meliora possit
elargiri?*

CAPVT XXIV.

*Pontificum Maximorum paterna in Annum
Sacrum Prouidentia. Ciuium ac Princi-
pum Romanorum mira in exteros, & verè
Christiana, Benignitas.*

*Sicuti cælestis Prouidentia in illâ
Urbe quæ, veteri Priuilegio, Ma-
ter & caput Urbium est, Ecclesiæ
eius fundamenta posuit, quæ Ec-
clesiarum omnium Parens & Ver-
tex est; ita Spectabilis eius in Terrâ Capitis
PON-*